Ч. 71. Чернівці, пятниця дня 28. марта (9. цьвітня) 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по неділях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Скорбні листи з житя України.

I*)

Київ, 23-го березіля (4. цьвітня) 1897.

Тяжко скорботні дні довело ся на тім тиждні перенести і переживати ще й досі Київу, а з ним більш, чи менш і цілій Україні. — Хоча за останні два з половиною віки Україна жила, як і живе самою скорботою та неволею, призвичаїлась вона до всякого „культурного“ лиха і так одеревеніла, що можна би байдуже дивити ся на всяке нове „благо культури российської“, а проте останній тиждень показав, що у неї лишила ся ще хоч малесенька іскорка почутя людського достоїнства. Хоча, знов, Київу доводило ся бачити на своїм віку деякі „погроми“, починаючи з „погрому“ татарського і кінчаючи погромом студентів 1878 і жидів 1881, такого безпричинного і тяжкого погрому інтеліґентної молодіжи, який провадить ся що дня з 18/30 сего місяця, ледві чи бачив Київ.

Треба почати ab ovo.

В Петербургській фортеці 2/14 сего березіля наложила на себе руки студентка з Бестужевських курсів Мария Федосіївна Вітренківна, чи по российському, — Ветрова. Що саме спричинило ся такому жахливому вчинку молодої дівчини, що була саме на порі розцьвіту своєї фізичної і духової краси, запевне досі не відомо: говорять усяково: певне тільки те, що вона облила ся нафтою і сама себе підпалила; але нафти було не досить на те, щоб зразу згоріти на смерть, через що сердешна дівчина в тяжких муках конала майже цілих два дні, заким віддала Богови душу. Коротенька житепись Марії Федосіївни така: родом вона з Городницкого повіту (в Черниговщині), доня вельми убогих простих людей. Природа наділила її щедро і красою і розумом і перенятливостею до всего доброго і великим ентузиязмом. — Скінчивши дівочу VIII кл. ґімназию, вона якийсь час була учителькою; потім пориванє до сцени спонукало її покинути школу і подати ся до Вороніжа, щоб вступити до трупи Садовського і Старицького. Тут вона якийсь час була хористкою, але не здобувши собі бажанної ролї і не задоволена житєм акторки, вона подала ся знов до педаґоґії і стала учителькою в Азові. Не довго — рік, чи два, перебула вона в Азові: з одного боку пориванє до сьвіту науки тягло її, а з другого гризла її нікчемність і антипедаґоґічність народної школи на Україні. Покинула вона Азов і, здаєть ся, р. 1894, перебрала ся до Петербургу, де і стала студенткою Бестужевських курсів.

Торік в грудні її арештовано, запевне невідомо за що, гуторять, що „за принадлежность къ тайному обществу марксистовъ.

Далї йдуть вже не однакові звістки. Найбільш ширять таку, що жандар-ротмістер слїдчий сподобав Вітренківну і залицяв ся до неї. Під впливом його її дозволено читати в тюрмі книжки і мати лямпу. 28-го лютого, каже гутірка, Вітренківну ротмістер покликав на опит і занадто огидливо поглумив ся з неї... А вона у вечері того дня, не спромігшись пережити таку жахливу наругу слїдчого, виляла на себе нафту з лямпи і запалила...

Подія ся, як відомо, викликала в столици, а потім і скрізь по Росиї незвичайний рух серед інтеліґенциї. Річ не можлива була сподївати ся щоб столиця України не обізвала ся за погублену душу Українки. Зовсїм натурально було обізвати ся перш за всїх молодїжи університетскій, тим паче, що вона трохи не цїлий рік перебуває в тревозї і її душа коллективна хвилюєть ся не заспокоюючись, ще з торішньої весни. Першу тревогу зняв професор Шіллер своїм не тільки нетактовним, але просто — бурбонсько-ґрубіянським поводженем з студентами. Чимало студентів поплатило ся за сю історию, і хоч вона замовкла зверху, але на днї молодої душі коллективної іскра жевріла.

Під кінець листопада м. р. випала нова пригода: рух в московському університетї — обізвав ся і в Київі арештами, ревізиями, та засланем здаєть ся 12 студентів. Здавало ся—наступила тиша, здавало ся — полїция вгамовала ся і не перешкаджати-ме молодїжи учити ся; хоча правду сказати, доволї трудно бути байдужим і тримати ся єдине науки в атмосфері повній лиходійних міязмів неволення, деморалїзациї та густого шпигунства.

Нема й слова проти того, що молодїж повинна учити ся і доки вона в школї, не втручати ся в полїтику. Се аксіома, але аксіома там, де житє людське йде собі нормально. Так чи можна-ж сказати, що в Росиї взагалї, тим паче на Україні — житє нормальне??

Нарештї з самого початку сего місяця приїхав з Петербурга ревізор Кедров, з своїм помічником Камчатовим: їх прислало міністерство осьвіти, щоб вони по доносам декотрих професорів університета (називають іменно пятьох таких жандарів-професорів) зробили слїдство, між інчим про спільні відносини професорів і студентів. — Слїдчий Кедров приїхав несподївано і наробив великого переполоху... Треба правду сказати, що ревізор Кедров зовсїм нетактовно поводив ся з професорами, викликаючи їх на опит, наче якихсь злочинців і роспитуючи їх про такі нікчемні факти, що з одного боку принижали авторітет професури і достоїньство університета, яко храма науки, а з другого зневажливо нехтуючи молодїж і прирожденне їй право її віку, дратовали і без того стурбовані нерви коллективної душі молодої. — Уся ревізия д. Кедрова давала знати, що він стоїть не за правду, не за справедливість та за висшину, за сьвіт і за незалежність науки, а за формалїзм, бюрократизм та за принижене людської думки і достоїнства. Рідко знати було, що д. Кедров

*) В 67-ім числї *Буковини* помістили ми новинку про сю справу, про котру обширно говорить ся в сїй дописи. — *Ред.*

---

33)

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— Нехай бавить ся!

— Балї, концерти, театри і т. п. можуть надоїсти.

— То нехай закохає ся в кім „на смерть,“ буде мати і рай і пекло, властиво більше пекла як раю.

— Отже кажете: нехай закохає ся.

— Так; се на всякий випадок найцїкавійша істория в кождій молодости. Молодість, як ви кажете, се капітал, але чоловік звичайно, аж коли має сорок лїт, приходить на думку, що орудував тим капіталом, як дитина. Я ще не старий, а вже менї здає ся, що пусто-дурно стратив кілька молодих лїт. Вже би я тепер не пішов в задушний, поганий шинок, коли можу піти в прегарний лїс або на концерт знаменитих сьпіваків. Треба вміти збирати за молоду приємні вражіня.

— А ви вмієте?

— Не вмію; то правда.

— Коли заходите ся з селянами, то маєте приємні вражіня?

— Як часом; так впрочім як у зносинах і з иньшими людьми.

— Але в зносинах з осьвіченими людьми можете приємних вражінь назбирати більше?

— Се правда; але сповнене обовязку супротив низших від мене дає менї також вдоволенє.

— Що-ж менї тепер о тім всїм думати? Чи ви менї відповіли на моє питанє чи нї?

Славко засьміяв ся: — Як би я, панї, знав вам дати на то найрозумнїйшу відповідь, то перше всього сам би так поступив, як вам порадив.

— А ще одно спитаю ся вас: як ви думаєте, чи можна когось до смерти любити?

— Сумнїваю ся. Возьмім: вийшла панна А. за пана Б. замуж з любови. Здає ся їй, що буде єго любити до смерти. А він по пятьох лїтах розпив ся і зовсїм зледащів. Чи може она єго любити дальше так як доси?

— Нї; але як би він не змінив ся?

— То й тодї за чутє ручити не можна. Ану-ж пізнала она когось, що ще їй лучше подобав ся, як муж? Чутє зміняє ся разом з думками, з досьвідом, з роками — зміняє ся так, як все на сьвітї.

— І то ви говорите?

— Я говорю; іменно тому говорю, що маю вже троха досьвіду. Все можна перетерпіти і починати наново, коли не кривдить ся тим нікого.

Панна Маня задумала ся. Взяла альбум зі столика, похилила ся над ним і стала нетерпеливо перевертати картки. На фотоґрафії майже не дивила ся, бо вже нераз їх бачила, але голови не підводила. Славко дивив ся на неї уважно та передумував над тим, звідки прийшла їй охота вдавати ся з ним в таку дешеву фільозофію, з котрої виходила прибрана у балаканину стара рада: „уживати сьвіта, доки служать лїта.“ Вже-ж нерозумно було би не уживати сьвіта, та заки то чоловік зміркує, що найрозумнїйше в сьвітї уживати, вже й лїта пішли. Одним словом, пуста всяка рада, коли не вгадати хвилї, коли і як і в якім місци єї послухати!

Маня все ще мовчала і не зводила очий з альбуму. Славко не мав відваги починати знов розмову і сам майже не рушав

пильнує більш за все „політику“ і бєть ся дознати: -- які в університеті є „землячества“, хто „старостами“ і хто складає „союзный совѣтъ“. Нарешті він поліз і в „сьвяту сьвятих“ — в душу молодіжи, пильнуючи довідати ся, яке прямоване релігійне панує між студентами і між ґімназистами і ґімназистками. З усієї професури тільки два (зауважте: два тільки) професори Флоринський та Коротнев виявили хоч невеличке зерно почутя самоповаги і достоїньства горожаньского; відповіли д. Кедрову, що вони мають по закону повне право не відповідати на питання по доносам анонїмним! Вся остання масса професорів ішла на опит до д. Кедрова, мабуть і в думці не маючи чогось похожого на те, що у людей зоветь ся горожаньскою хоробростию. або хоч сьміливостию; а останна і є, як відомо той сок житєвий, без якого наука не може жити. без якого суспільність тільки чевріє. Брак отсего саме соку і є головною причиною, того зневолення і приниження, того великого підупаду, що панують у нас, обгорнувши своєю густою хмарою суспільність.

(Конець буде.)

Листи з Сириї.

(Оплакане становище християн у Сириї. Претензиї православних проти Росиї. Як мусульманин побив сьвященика російської церкви. Ноябрські вбийства в Бейруті. Мазрааський напад на церкву. Байдужність і нечесність турецьких властей. Бійка ґенерал-ґубернатора з прокурором. Прихильність Росиї до Туреччини і зріст ворожнечі проти неї у східніх християн. Як мене побили камінням. Колишні причини східнього москвофільства і сучасний рішучий його впадок.)

(Дальше).

А в тім, чого дивувати ся долї тріполїйців, коли в самім Бейруті, в тім, як усї кажуть, „европейськім“ городї, в тім городї, де мусульман лиш маленька жменя, мусульмане мало-мало не розвалили церкву! Діло було в кварталї Мазраа, у якому мусульмане й християне живуть мішано і через те особливо ненавидять одні других. Середня вулиця — чисто християньська. 3-го або 4-го ноября ст. ст., (добре не спамятаю, коли саме) була недїля. По шляху похожало багато чоловіків, жінок і дїтвори. Раптом чуєть ся гомін, крики; то лине гурт молодих мусульман, переважно на конях, — вони кидають у повітря довгі палиці („жаріди“) і пускають коней що духу саме там, де ходять люде й дїтвора. Перелякані християне швидче усувають ся з дороги. Ледви шлях утихомирить ся, — аж знов гомін, гук, тупіт коней: знов мчить ся мусульманьска орда, знов усї кидають ся набік, щоб не подушитись під кіньми. Ся сцена одбула ся скількись разів і певне додала мусульманам духу, бо за чотири днї, перед празником сьв. архангела Михайла, вони вже задумали вчинити щось кращеє. На краю Мазрааського шляху стояла крамниця християнина Миколи ель-Барріді. Над вечір 7-го ноября приходять туди пять чи шість мусульман і зачинають бити хазяїна і заразом розсипати наймерзенїйші лайки на хрест, на Ісуса Христа і особливо на Божу Матїр, роблячи погані натяки на те, що от, мов, у неї був син, а вона була дїва. Ель-Барріді видер ся і втік. Мабуть, мусульмане злякали ся, що він наведе на них цїлу юрбу християн. Вони швидко подали ся назад. Та за чверть години їх прийшла вже цїла ватага, не менче як двайцять пять, і всї були узброєні. Попереду їхав конем Селїм ель-Жарруді і розмахував списом. Ватага, мов скажена, ревла: „А ну! де ви? де ви там, собаки?!... Сьогоднї вам смерть!... Невірні! свинї!... Де ви? виходьте!... А от ми йдемо розвалити церкву над вашими головами!...“ Християне, слухаючи ті нахвалки, тремтїли по своїх хатах. Та мусульмане замісць церкви напали спершу на крамницю Ас'ада Явакима. Хазяїн був там. Мусульмане били його, били, дехто стріляв у нього з револьвера, та не попав. Коли-ж Ас'адові поталанило втекти, напасники розруйнували його крамницю і попсували все, що в нїй було. Ішло коло крамницї скількись жінок. Побачивши що дїєть ся, жіноцтво заголосило і втїкло. Мусульмане не наздогнали їх, а натомісць зачали стріляти у вікна дому Миколи Явакима, Ас'адового брата. По тій забаві всї вони були одійшли на часинку геть. Незабаром їх вернула ся величезна товпа; поміж ними було з трицятеро таких, що узброєні були наче на війну. Товпа під проводом дервіша Бааюна, повалила до церкви, щоб напасти на неї і зруйнувати. Тільки-ж тимчасом уже весь Бейрут знав про те, що робить ся в Мазраа, і ґенерал-ґубернатор під напором консулів мусїв вислати проти фанатиків військо. Військо не дало їм зруйнувати церкву, і ото його єдина заслуга. Про те, щоб заарештувати та покарати винуватих і не кажіть нїчого, дарма, що всякий міг би назвати головних провідників (окрім ель-Жарруді та дервіша Бааюна особливо лютували: Осман ель-Макук, Ибн-Смейсми, Мохаммед ен-Неккаш і його брат, Хасан Сарба, Мухйіддїн Галяйїнї, Селїм ель-Мусра і Мааруф Шатїле)... Військо одійшло, і здавало ся, що Мазраа втихомирила ся. Та не зовсїм. Двоє мусульман засїло в канаві на однїй з бічних Мазрааських вулиць і чатували, чи не йти-ме хто з християн. Ішов хлопець Михайло ель-Метнї з братом. Мусульмане вистрілили в них чотирі рази, та не влучили, бо вже було темненько; тогдї один витяг кинджала, кинув ся на Михайла, вдарив його кинджалом раз у плече, а раз у бік і тодї обидва вилїзли з канави і пішли. За два днї, себто 9-го ноября, знов хтось зробив засїдку на християн коло мусульманьскої хати Балуза: здаєть ся, самі Балузи. Був вечір. Християнин Рашід ель-Габр, його брат і два племенники ішли собі. Як стій зпо-за Балузової хати вискочило двоє людей, зачали стріляти, і Рашід упав мертвим, заливаючись кровю. Товариші заходились ратувати його і щоб обмити й зоглядїти його рану, попрохали в Балузів глечик води. На їхню просьбу Балузи зачали звати їх свинями, гнати геть зпід своєї господи і нахваляти ся, що всїх їх повбивають... Ще минув день чи два, — вбийства скоїли ся вже не в Мазраа, а в других кварталах, — то про Мазрааську історию всї й забули.

Я навмисне росказав про подїї в Мазраа точним, протокольним способом, щоб показати читачам, як явно чинять ся всякі насильства проти християн. Коли я, пересїчний житель Бейрута, так багато знаю, то як легко було-б бейрутській полїциї й судови розвідати дїло гаразд! Та в Туреччинї нема задля християн анї суду анї розправи, і ті самі мусульмане, які ото подвизали ся в Мазраа 7-го ноября, сьміливо дивлять ся всїм у вічі і нахваляють ся утнути колись щось іще кращеє. Вони знають, що правлїння нїколи в сьвітї не почне само од себе переводити проти них слїдство. Коли-ж консули таки примусять учинити це, то судовики увільнять мусульман або дурно, або за малесенький „бахшіш“ (хабар).

Зрештою, тут я мушу трохи поправити ся. За бахшіш у Туреччинї можна часом добитись і „правосуддя“: треба тільки, щоб християнин дав більшого бахшіша, нїж мусульманин, — тодї він може виграти справу. Яких-небудь дуже великих хабарів тут не треба давати: турецькі чиновники, що цїлими місяцями не дістають своєї платнї, вдовольняють ся й зовсїм малесенькими хабарцями. Межід (-більше-менче 2 зр. або

ся. В комнатї було тихо, тілько годинник тикав на стїнї і огонь тріскав у печи.

Маня замкнула з лопотом альбум, відкинула кучері, що їй зсунули ся на чоло, і глянула на Славка — але як, він не міг зміркувати, бо в тій хвилї надбіг у комнату малий Стасьо і пристав до Славка з просьбою:

— Пане директор, ходїм на заяцї! Поза городом бігають і не боять ся. Я сам тепер бачив одного. Ходїть, пане директор; і тато не буде гнївати ся, казав, що можна.

— Алеж я, Стасю, не стрілець.

— То я буду стріляти.

— Тобі ще не можна. А чи тобі заяця не жаль? Він, бідний, бігає по морозї без черевиків і без кальошів, не має що їсти, а ти хотїв би єго забити? За що?

Маня засьміяла ся не думку про заяця в кальошах, а Стасьо дав ся гнеть відмовити від стрілецкого запалу. Але за то мусїв уже Славко пояснити хлопцеви деякі неясні єму уступи з оповіданя „Дух пустинї“ — і так заяцї могли до часу бігати собі спокійно поза городом. Коли того було хлопцеви за мало, пішов ще з ним на ставок ховзати ся.

А Манї того дня вечером прийшла охота написати до тїтки, що вже не приїде до Львова. Она й сїла писати лист, написала кілька стрічок, але гнеть відложила перо, лист подерла і взяла ся читати ґазету. Переглянула новинки, спиняючись на титулах, аж найшла новинку: „Самоубійство з любови.“ Ту новинку перечитала цїлу. Оповідало ся в нїй про дївчину, котру коханок зрадив і покинув — і она втопила ся з розпуки. Лишила лист, такий жалїсний, що Маня аж сплакала над ним, коли єго прочитала. А все таки і завидувала тій дївчинї; она-ж мала коханого чоловіка, через котрого й житя позбавила себе... Як она мусїла єго любити! Ах, смерть з такої причини — гарна!

Та нещаслива дївчина кілька днїв не сходила з думки Манї.

XIII.

В недїлю по вечірни в хатї Головатого зійшло ся кільканайцятеро людий. Був син Головатого (невістка винесла ся з хати), прийшов учитель Горошиньский, Славко Левіцкий, дяк і син Дорошихи Іван, той, що вернув з войска. Прийшли ще й иньші господарі, цїкаві послухати розмови. Головатий сподївав ся більше людий, бо й більше обіцяло ся прийти; але в хатї і без них було тїсно і душно.

Минуло досить часу, заким розмова зійшла на громадскі справи. Головатий став розповідати, що чув на вічу в Коломиї. Найбільше чудувало єго то, що там промавляли самі селяни.

— Виходить — каже — один мужик перед люди, стає висше на дошках і говорить: „Що то, каже, нам тепер через рибу не можна мочити коноплї і лен по ріках! А на шарварки ходи робити, чи потрібно чи не потрібно! А дика вбити не можна, хоть шкоду зробить!“ А другий стає і: „Мандаторів, каже, хочуть нам нових настановити; по кілька громад разом лучити і над всїма одного мандатора ставити. Нова панщина!“ Дуже красно говорив. А третїй знов стає і вспоминає ся, аби самі громади собі вибирали панотцїв, а не пани.

— А то справдї незле було би! — замітило кілька голосів.

— Та ще нарікали дуже на панів зі Львова, таки наших Русинів, що з Поляками пішли рука в руку, бо відома річ: від Поляка поли втинай і втїкай!

— А ще о однім була там мова: насамперед — замітив Славко.

— Ага! — підхопив Головатий живо — говорили, аби ми всї мали право голосувати на своїх послів, а не лиш самі виборцї. „Що то? казали. То рекрута ми давати годні, а голосувати всї то вже не

1 карбованець і 60 копійок) — ото, можна сказати, норма. Пригадую собі одну оказию з моєї власної практики. Я, їдучи з Росиї до Бейруту, забрав із собою чимало таких книжок, які менї завсїгди потрібні для моїх студий, і було там пудів пять-шість таких писань, що торкали ся історії Мохаммеда, ісламу, Туреччини. Везти їх у Туреччину — це було те саме, що везти в Росию Ренана, Герцена, Бакунїна, Драгоманова і т. п. Підїзджаючи до Бейруту, я трохи задумав ся: що менї робити з турецькою суворою цензурою? Капітан пароходу потїшив мене й сказав, що за бахшіш усе можна буде зробити. — „Бахшіш.“ кажу я: „але-ж який бахшіш доведеть ся дати! Це-ж не пустяковина: це книжки, де говорить ся проти турецької віри і турецької держави!... Дати, приміром, межідів з пятеро, — адже не возьмуть? мало!“ — „Що це ви, добродїю!!“ перебив мене капітан: „та за пять межідів можна купити цїлу Туреччину разом із султаном!... Чверть межіди дайте, — і того доволї!“ Так воно й вийшло. На бейрутській таможнї, довідавшись, що в мене є скриня страшних книжок, сказали менї, що коли я дам межід, то пустять мої книжки без усякої цензури. Я, правда, і того навіть не дав їм, бо щоб не йти нелеґальним шляхом, попросту зателеґрафував до консульства, що везу научні книжки і що мене вислало на схід мінїстерство просьвіти; консул прислав менї каваса, себ то одного із слугів консульства, кавас триюмфально забрав на підводу мої книжки. і турецькі чиновники могли хіба облизувати ся. Але-ж читач бачить, що можна було би перебути ся й без консульської помочи: один-однїсїнький межід (а коли-б поторгувати ся, то й пів межіда або чверть) були-б любісїнько зробили менї вільний шлях. Тепер я напевне довідав ся, що за межід пропускаєть ся в Туреччину навіть цїла пака аґітацийних революцийних брошур, а не то що наукових орієнталїстичних праць.

Ох! чиновники турецькі, як узагалї цїле турецьке правлїння, це щось кумедне, це пародия! Чи цивільні, чи военні чиновники — однакова сьміхота! На тутешнє військо аж шкода дивити ся: вояки ходять босі, обшарпані, обідрані: одежа — то якась старцївська дранка, а не мундир; латка на латцї! Друзи менї казали, що як вислали проти них в осени турецьке військо, то їм аж шкода було в нього стріляти: так мізерно виглядали турецькі жовнїри! Як їх везли з Сальонїк до Бейруту, воювати ся проти Друзів, то нїчим не годували підчас тієї тридневої подорожі: зовсїм так — неначе овець, що їх везуть з Одеси до Царгороду та годують тільки тодї, як доїдуть до Царгороду. А і в Хоранї, себто на театрі війни з Друзами, далеко більше турецьких жовнїрів загинуло з голоду, нїж од друзівських вистрілів...

А. Кримський.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 8-го цьвітня 1897.

Іменоване. Старший завідатель почтовий Артемій Чунтуляк іменований директором уряду почтового.

Дирекцию руско-народного театру повірив видїл „Рускої Бесїди“ у Львові спілцї артистів пп. Осипа Полїщука і Михайла Ольшаньского. Театр наш пробуває тепер в Добромили.

Товариство кандидатів адвокатских в Буковинї скликує загальні збори на день 9. цьвітня о 8 год. вечером до салї реставрацийної Райнера при улици Паньскій з таким порядком дневним: 1) Справоздане видїлу, 2) Внесене на підвисшене вкладок членьских, 3) Можливі внесеня.

Податок на посажні панни хоче завести Мас Kinley, теперішний президент Сполучених Держав, як на експортовий артикул, що єго забирають европейскі льорди та барони. Має се бути дальший спосіб забезпеченя американьских інтересів перед визиском Европи через заведене „вивозового цла“.

Ґімнастика в середних школах. Мінїстер просьвіти, др. Ґавч, видав інструкцию в справі науки ґімнастики в середних школах, що має відбувати ся два рази на тиждень. Науку ґімнастики мають побирати обовязкого всї ученики, котрим не стоять в тім на перешкодї нїякі фізичні трудности.

Академична Громада у Львові постановила видати україньско-руску Антольоґію, де мають містити ся вибрані твори виднїйших наших поетів від 1840-их років. Зваживши, що потреба подібної Антольоґії від давна дає ся у нас сильно відчувати, а до того дохід призначений на зріст фонду запомогового „Академичної Громади“, єсть надія, що руска публика радо повитає се дїло. Редакциї сеї Антольоґії підняв ся ласкаво др. Іван Франко. Друк книжки вже почав ся, а після Великодних сьвят буде вже оголошена передплата.

Що Волохам подобає ся а що не подобає ся. В Buk. Post читаємо: „Як зачуваємо, посол проф. др. Волян приступив до клюбу буковиньских Волохів. Се ще найрозумнїйше, що він міг зробити, бо та злука передовсїм має на цїли інтереси Буковини.“ — Не Буковини, а Волохів, додамо до того. А про п. Винницкого лише Buk. Post так: „Руский народовець Винницкий в спілцї з Барвіньским і Вахнянином, котру то спілку ми що сили поборюємо, бо зраджує край, приступив до християньско-національно-славяньского клюбу. Чого шукає там наш краян, що хоче завсїгди уходити в конфесийних справах за справедливого? Єго християньства нїхто не нарушує, так як і кождої иньшої віри на Буковинї, — але єго спілка з галицкими „народовцями“ — то тяжкий удар в лице краю, а той удар болить тим більше, що єго не можна було передвидїти анї після познак з міродайної сторони очікувати.“ — Очивидна річ, коли би п. Винницкий зробив так, як п. Волян, то у Волохів се також було би „найрозумнїйше,“ що він міг би був зробити... А що Волян опинить ся між Волохами, се знали всї Русини наперед, лише наше правительство дало ся Волохам піддурити і вибрало єго до Відня послом титулом тим, що він „Русин.“ Волохи хотїли мати у Відни шість послів і мають тепер.

Про погром жидів в Ходорові доносять часописи докладнїйші вісти. Робітники при зелїзницях майже виключно Мазури, що тягнуть ся від одної будови зелїзницї до другої і для того називають їх барабами (Bahnraben). Барабів звалило ся до Ходорова кілька соток з колами — почали бити і ломити жидам вікна, торощити посуду, з перин випускати пірє в хмари та болото на ринку гатити, а при тім били колами жидів. Склепи і уряди в однїй хвили позамикано. Довгі халати поховали ся, мов-би їх хто вимів — згодї почали втїкати до сусїдних сїл і місточок. Між тим пустив хтось поголоску, що то „хлопи ріжуть панів за вибори.“ Тогдї Поляки, переполохані польскими ґазетами ще з часу акциї виборчої, і собі метнули ся з родинами на дворець і почали спасати ся бігством до Львова. Але показало ся, що руска людність Ходорова стояла осторонь від побоїв, а Мазури звертали свою лють тілько против жидів договорюючи їм: Знайте, що то пімста за всї віки, що ви панували над Русином, котрий дав ся вам поневіряти!“ Арештували шістьох Мазурів, але випустили їх вже на волю; між жидами є коло 20 ранених, а так само між Мазурами.

Згоріло село. На дни 1. цьвітня 1897, постигла село Синевідско вижне в стрийскім повітї страшна катастрофа. Огонь, що повстав з незвісної доси причини, знищив поверх двіста господарств з домами мешкальними, будинками економічними і цїлим майном мешканцїв. Тому, що був се день тижневого торгу в Стрию а рівночасно відбувалась бранка військова в Сколїм, то множество мешканцїв села виїхало будь-то до одного будь до другого міста, так що в хвилї катастрофи забракло людий до ратунку. Тож погоріли всї знаряди домашні, одїж, знаряди господарскі, як також все сїно і збіже зладжене на засїви, а у многих селян навіть живий інвентар. 2000 загород господарских замінили ся в попіл а коло 100 людий зістало ся без стріхи, без притулку. Рускі товариства в Стрию призначили весь дохід з вечерка в честь Шевченка дня 8. цьвітня для погорільцїв з Синевідска а надто завязав ся там комітет під проводом ґрафа Станїслава Дїдушицкого, щоби збирати складки для нещасних.

Тверді серця. Перед кількома днями побили селяни з Волчищева виборчого хруня, начальника громади Вишеньки, коли вертав домів зі Судової-Вишнї. Тим разом виконали селяни з Волчищева надто строго кару за хрунївство, бо побитий умер до кількох днїв.

Дивна пригода трафила ся коло Клокучки одному рітмайстрови від гузарів тутешного ґарнїзону. На него напав величезний орел, спускаючись з воздухів зі скоростию блискавицї. Рітмайстер мав ще стілько часу, що вихопив шаблю з піхви і убив сьміливого напасника.

годні?“ Отого я добре не розумію: де-де нашим людям до того! як прийде вибір, то половина теперішних виборцїв сидить у хатї, що они звичайно люди заможнїйші і цїкавійші, а потім як буде?... Не знаю, чи то їм удасть ся.

— Як буде? — спитав ся старший один селянин простодушно. — Так буде як доси. Кого староста покаже, того ми і виберемо. Адже пани лучше знають, що хто варт... По що нам тим журити ся?...

Славко слухав з усьміхом сеї простодушної замітки.

— Чуєте? — спитав Головатий Славка. — От маєте наших людий! І робіть з ними, що хочете?

— Або що? — здивував ся той селянин. — Не правду кажу?

— Але-ж правду, куме, щиру правду! — відповів Головатий з глумом. — Тай говорили ще на вічу, аби закладати братства при церквах.

— Та вже таке маємо — відізвав ся паробок Іван Дорош.

— То не таке; у нашім братстві ладу нема; а то мало би бути братство... не знаю, як то они казали...

— На статутах — піддав Славко.

— Ага, на статутах. Що то таке ті статути?

Славко пояснив усїм се чуже слово і радив таке братство в Залїсю заложити. Відтак оповідав, як у богато селах позасновували ся читальнї, християньскі крамницї, шпихлїрі, і як з тим людям добре.

— Та в нас була читальня ще тогди, як бив ся Москаль з Турком — замітив старий дяк, що сидїв під печею і курив люльку.

— Була?

— Була! Кілька разів скликували нас єґомосць і читали нам за ту війну — сходило ся людий досить — а потім кинули. І шпихлїр був, та люди розібрали щось сорок кірцїв збіжа і не звернули.

— Наші люди взяти знають, а віддати — ого! — відізвав ся один господар.

— Ну, а що, як би ми заложили собі нову читальню або братство? — спитав ся Славко.

— Годї, паничу! — відповів дяк. — Темні наші люди! Читати не вміють...

(Дальше буде.)

Катастрофа в копальни. Вроцлавский General Anzeiger доносить, що в копальнях вугля коло Забржа вибух оногди в наслідок експльозиї ґазів сильний огонь. В огни погибло шість осіб, а між ними і властитель копальні.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 8-го цьвітня 1897 року.

Відень. Бурмистром міста Відня вибрали нині Люеґера 93 голосами на 132 голосуючих радних.

Льондон. Після звістки Standard-у з Константинополя рада міністрів турецких згодила ся в принципі на відкликане з Крети турецких війск, коли держави постарають ся, щоб уступило ся грецке війско і дадуть запоруку, що на острові буде спокій.

РУСИНКА

молоденька, 24 літна, вдова по адвокаті, богата, гарна, музикальна і образована готова вийти за-муж за русина молодого, гарного мущину на становиску, — єсли би єї подобав ся. — В тім разї жертвує на „Народний Дім“ 1000 зр. в день вінчаня. Тілько на листи з фотоґрафією до 1-го н. ст. мая с. р. буде відповідати. Адреса: „Незнакома“ в Вижниці над Черемошом, poste restante.

В Чернівцях виходить уже тринайцятий рік руска ґазета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня кромі неділь і сьвят. Поміщає статї про справи буковиньскої Руси, але познакомлює читателїв також із справами Русинів в иньших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалї о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицких Русинів, сьвідчить значне число передплатників єї в Галичинї. Передплата лише 10 злр. Адреса редакциї і адміністрациї *„Буковини“:* Чернівцї улиця Петровича число 2.

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні

„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Руским церквам і братствам церковним поручаю:

Сьвітло церковне в великім виборі від $^1/_4$ фунта до 2 фунт. першої і другої якости, сьвітло столове і до павуків, віск чистий пчільний на сьвітло, сьвітло з білого воску ріжної величини і грубости. Кадила: мішане, королївске, ладан і смирна.

НА СЬВЯТА!

Мука, славні дріжджі віденьскі Мавтнера, овочі полудневі і коріня в найлучшім роді і як найдешевші.

Природні вина від 40 кр. до 5 зр. за фляшку, на міру природне столове по 40 кр. і 60 кр. за лїтру.

Поручаю мою ново-заложену руску торговлю ласкавій памяти і опіцї остаюсь

з глубоким поважанем

ІГНАТІЙ ВЛАСЮК,

Чернівцї ул. Паньска ч. 12.

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковинї

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.